

MUNI
MED

Transkulturní ošetrovatelství

PhDr. Natália Beharková, Ph.D.

- **MITO031p** Transkulturní ošetrovatelství – přednáška – kolokvium
Metody hodnocení: pohovor a průběžná diskuse ve výuce.
- **MITO031s** Transkulturní ošetrovatelství – seminář – zápočet
Metody hodnocení: diskuse ve výuce, prezentace studentů při seminářích.

Osnova přednášky

- Multi/transkulturní historický kontext v ČR
- Péče o P/K v transkulturním pojetí
- Specifika komunikace
- Vybrané etnické, národnostní a náboženské skupiny – základní charakteristika a specifika péče ve zdravotnictví

Doporučená literatura

- IVANOVÁ, Kateřina, Lenka ŠPIRUDOVÁ a Jana KUTNOHORSKÁ. *Multikulturní ošetřovatelství 1*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 248 s. ISBN 8024712121.
- RYŠLINKOVÁ, Markéta. *Česká sestra v arabském světě : multikulturní ošetřovatelství v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 123 s. ISBN 9788024728568.
- HÁJEK, Marcel a Charif BAHBOUH. *Muslimský pacient : principy diagnostiky, terapie a komunikace : manuál o zásadách medicínského přístupu pro české či slovenské lékaře a zdravotníky praktikující v zemích islámu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. 199 stran. ISBN 9788024756318.
- ŠPIRUDOVÁ, Lenka. *Multikulturní ošetřovatelství 2*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 248 s. ISBN 802471213X.
- KUTNOHORSKÁ, Jana. *Multikulturní ošetřovatelství pro praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 160 s. ISBN 9788024744131.

Historický kontext

50 léta obor multikulturní ošetřovatelství

60 léta kulturně specifická péče= péče „šitá na míru“ uzpůsobená potřebám dané kultury

80 léta pojem transkulturní ošetřovatelství

1974 Společnost pro transkulturní ošetřovatelství „Mnoho kultur- jeden svět“

1989 certifikace sester

Multi/transkulturní historický kontext v ČR

- 1989 otevření hranic ČSSR
- Migrace obyvatelstva
- Eurointegrace
- Integrace cizinců nejen z třetích zemích

Etnické klima – postoje a představy české společnosti o soužití s etnickými komunitami (Gabal, I. 1999, sociolog)

- odmítavé stanovisko k cizincům (xenofobie, nárůst kriminality...)
- diferencovaný postoj k národnosti a rase (preference Slováci, Němci, Francouzi... & Rusi, Ukrajinci, Asiati, Arabové a Romové)
- asimilace

Východiska transkulturního aspektu ve zdravotnictví

- Deklarace lidských práv a svobod
- Mezinárodní a Evropské úmluvy (OSN, EU, WHO...)
- Zákony dané země
- Etické principy a kodexy
- Práva P/K
- Holistické pojetí

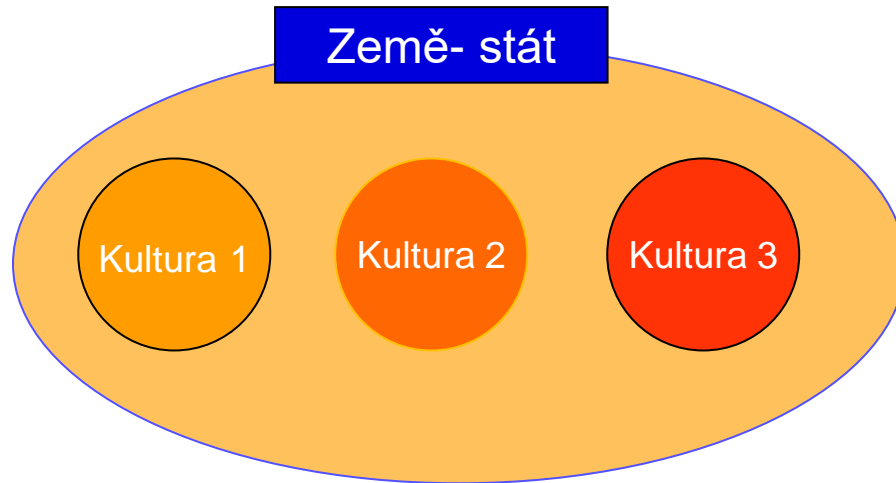
Evropská porada SZO o právech pacientů (Amsterdam, 28.-30. 3. 1994)

dokument

Principy práv pacientů v Evropě: Všeobecný rámec

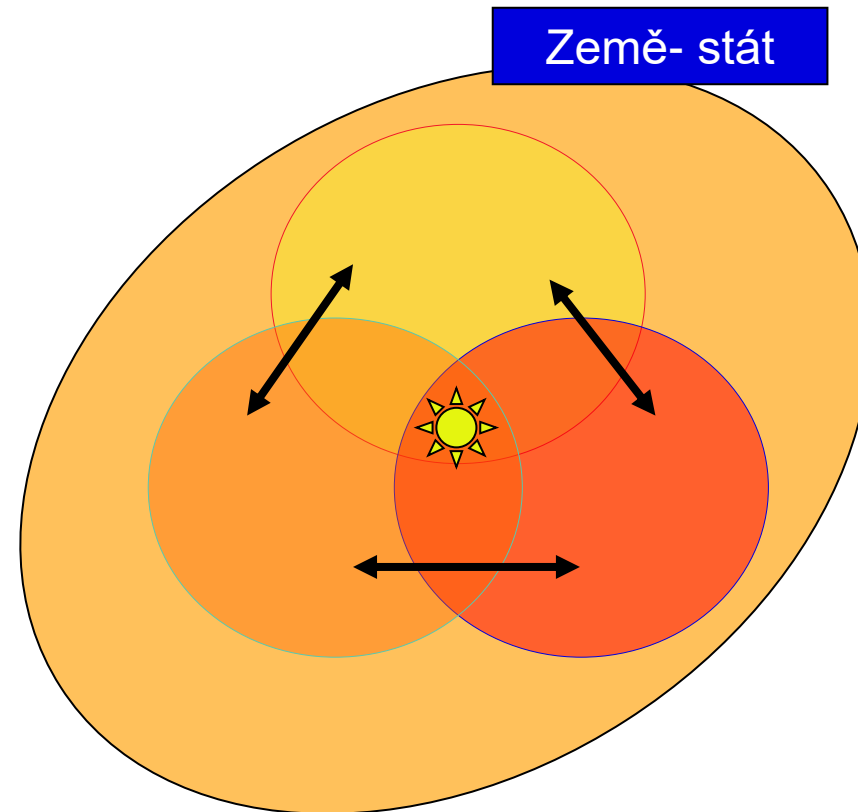
- o.i. na několika místech zdůrazněno- při poskytování zdravotnické péče *musíme respektovat kulturu pacienta*.
- ...*Každý má právo*, aby byly respektovány jeho morální a kulturní hodnoty, náboženské a filozofické přesvědčení
- ...*Informace* se musí pacientovi podávat způsobem vhodným pro jeho možnost pochopit ji, je nutné omezit na minimum technickou terminologii. Když pacient neovládá jazyk, v němž se s ním komunikuje, je třeba zajistit vhodnou interpretaci (překlad)
- ...Pacienti mají právo, aby se s nimi zacházelo *důstojně* ve vztahu k jejich diagnóze, léčbě a ošetření a to při respektování jejich kultury a žebříčku hodnot.

Multikulturní

Zobrazení pojmu „multikulturalismus“
(Domening, 2001, Legeewie, 1991)

Transkulturní

Fáze kulturního šoku

- termín pro popsání pocitů dezorientace a stresu, jež prožívají lidé vstupující do neznámého kulturního prostředí
- je způsoben nečekanými nebo překvapujícími zjištěními, která jsou vyvolána kontaktem s cizí a neznámou kulturou

Fascinace – novou kulturou a novými lidmi.

Krize – vznikající problémy se stupňují, život v jiné kultuře se stává být složitý.

Poznání – učení se komunikace a poznávání pravidel nové kultury.

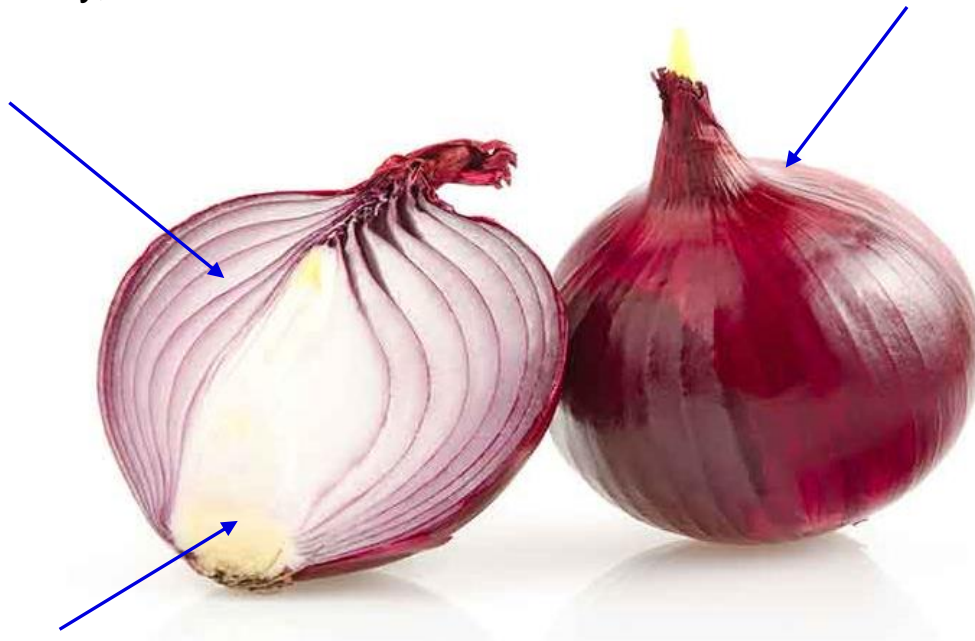
Přizpůsobení se – člověk se opět těší z nové kultury a váží si ji.

Kultura a její význam

- nezbytná součást lidského života
- souhrn názorů, přesvědčení a praktik, kt. šíří sami lidi a kt. přecházejí z jedné generace na druhou.

Normy a hodnoty, dobro a zlo

Kulturní produkty: řeč, výživa, oblékání, architektura

Základní hodnoty, otázky existence

Antropologické dělení:

Materiální - objekty (oblečení, umění, religiózní předměty) a způsoby jejich použití

Nemateriální - (duchovní) - souhrn přesvědčení, zvyk, jazyk...

Stereotyp

- neměnný soubor představ o člověku nebo skupině lidí, který významně ovlivňuje vnímání, hodnocení i postoje vůči nim.
- špatné V nedostat. info

Jak se zbavit stereotypů?

- udělat si vlastních názorů
- změnit obvyklý pohled na svět
- vyhnout se rychlým soudům a posuzování
- zamyslet se: Je to vskutku pravda?

Stereotyp padoucha
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Stereotyp>

Předsudek

- zakořeněný úsudek/názor, kt. **není založen na spolehlivém poznání, ale na pouhém mínění či předpokladu**, obvykle vychází z neoprávněného zobecnění nebo jiného zjednodušení zkušenosti;
- **znamená smýšlet o ostatních špatně bez náležitého opodstatnění**;
- předpojatost/názorová strnulost, kt. je charakteristická **emočně nabitým a kriticky nezhodnoceným úsudkem a následně plynoucího postoje jedince či skupin**. Z hlediska zaměření lze předsudky dělit na pro a proti;
- postoje a názory, kt. si osvojujeme nenápadně pod vlivem okolí V převzato od „authority“

Příklady:

Pozitivní: Lepší charakter mají osoby s vyšší inteligencí. Lidé s vráskami kolem očí jsou veselé povahy

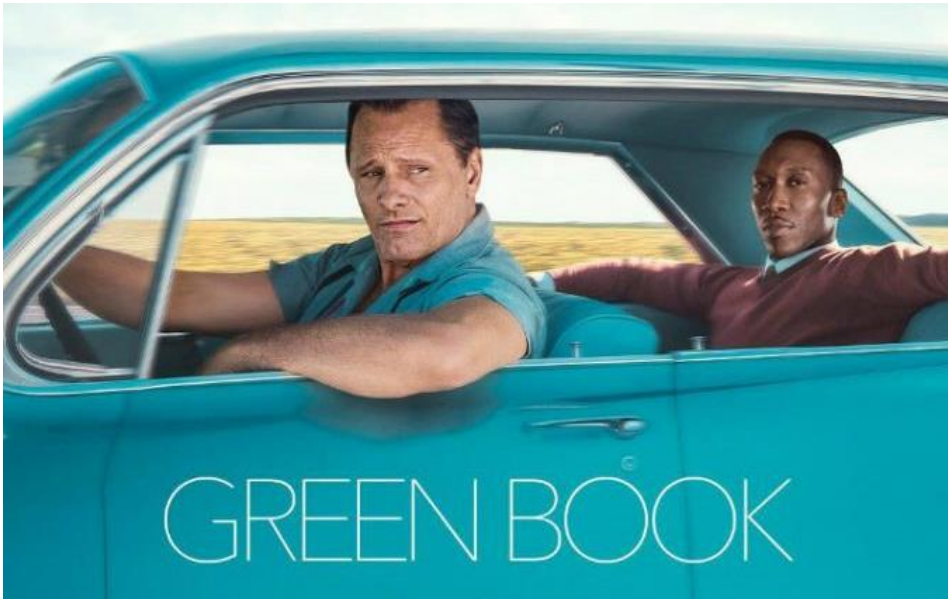
Negativní: Ženy neumí zaparkovat. Muži nejsou schopni dělat dvě věci naráz.

Xenofobie vzrůstá, když se sociální skupina ocitá v sociální, ekonom. či politické krizi

Rasismus – teorie a ideologie hierarchizující sociální skupiny podle rasového klíče

Zelená kniha <https://www.youtube.com/watch?v=pT8762YCLFI>

Skrytá čísla <https://www.youtube.com/watch?v=94er7ptt-cg>

Diskriminace – (lat. *discriminare* = rozlišovat) termín **označující** nějaké **rozlišování**, nejčastěji používáno v negativním významu rozlišování lidí na základě příslušnosti k nějaké obecné skupině bez ohledu na schopnosti konkrétního jedince (diskriminaci na základě rasy, náboženského přesvědčení, politického přesvědčení, pohlaví, věku...)

Legislativní rámec

- Zákon č. **68/1965 Sb.**, *o pobytu cizinců* na území ČSSR (platný do 30. 9. 1992, poté byl nahrazen zákonem č. 123/1992 Sb., *o pobytu cizinců na území ČSFR* s platností od 1. 10. 1992 až do 1. 1. 2000).
- Po rozpadu ČSFR byl zákon převzat do české Sbírky zákonů. Od 1. 1. 2000 byl původní zákon nahrazen Zákonem č. **326/1999 Sb.**, *o pobytu cizinců* (zákon byl upraven několika novelami, aby byla zajištěna kompatibilita legislativy ČR a EU, tč. Sb. Zákonů 224/2011). **Zákon č. 176/2019 Sb.** *Zákon, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony*
- [Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů](#)
- [Vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců](#)
- 18. června 2019 - schválen vládní návrh novely zákona o pobytu cizinců
- Samotná azylová problematika se začala výrazně řešit v bývalém Československu až po roce 1989.

informace pro cizince [Informační publikace pro cizince - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#)

- Informace pro Ukrajince [Informace pro ukrajinské občany na území ČR v návaznosti na ruskou agresi na Ukrajině - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#)
- [Informace o pomoci Ukrajincům | nasiukrajinci.cz](#)

Migrace

Legální
Nelegální

„Migrace je definována jako přesun jednotlivců i skupin v prostoru.“ (MV ČR, Terminologický slovník)

- má přímý dopad na demografický vývin, socio-ekonomické, ale i kulturní změny obyvatel jednotlivých zemí.

Negativa – z hlediska bezpečnosti

Pozitiva – mohou řešit situaci dané společnosti (např. uplatnění se na trhu práce v chybějících oblastech, ovlivnění nepříznivé demografické situace aj.)

Uprchlík

- osoba, kt. „**se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů**
 - rasových,
 - náboženských,
 - národnostních,
 - příslušnosti k určitým společenským vrstvám,
 - zastávání určitých politických názorů
 - nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám, odmítá ochranu své vlasti...“

Cizinec

Dle ustanovení zákona (§1, zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR):

- cizincem se rozumí **fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.**
- tzn. za cizince jsou v ČR považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím ČR.
- **od 1. 1. 2009** musí cizinec prokázat znalost českého jazyka, aby **mohl získat povolení k trvalému pobytu na území ČR,** povinnost se nevztahuje na občany EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska, Švýcarska a na jejich rodinné příslušníky.

Zákon č. 273/2001 Sb. O právech příslušníků národnostních menšin § 2

Národnostní menšina

- společenství občanů ČR žijících na území současné České republiky, kteří **se odlišují** od ostatních občanů zpravidla **společným etnickým původem, jazykem, kulturou, tradicemi**, tvoří **početní menšinu obyvatelstva** a zároveň **projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury** a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky vytvořilo.

Příslušníkem národnostní menšiny je **občan ČR**, který se **hlásí k jiné než české společnosti** a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.

Základní charakteristiky

- skupina občanů ČR
- od majoritní skupiny se odlišují původem, počtem, kulturou, jazykem, tradicemi
- spojuje je úsilí o zachování a rozvoj svébytnosti menšiny
- menšina má historickou souvislost s ČR
- ukrajinská, slovenská, německá, maďarská, polská, rakouská, romská, bulharská, chorvatská, rusínská, řecká
- etnické a národnostní skupiny - vietnamská, rumunská

T11 Cizinci podle typu pobytu, pohlaví a státního občanství k 31. 3. 2023

Foreigners by type of residence, sex, and citizenship as at 31 March 2023

PŘEDBĚŽNÉ ÚDAJE

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Source: Direc

Státní občanství	Cizinci celkem Foreigners, total	Trvalý pobyt Permanent stay			Ostatní typy pobytu Other types of stay		
		celkem Total	muži Males	ženy Females	celkem Total	muži Males	ženy Females
Celkem	1 010 692	338 392	178 019	160 373	672 300	336 747	335 553
Afghánistán	537	409	238	171	128	74	54
Albánie	721	217	151	66	504	315	189
Alžírsko	914	670	569	101	244	164	80
Andorra	1	-	-	-	1	1	-
Angola	150	115	96	19	35	21	14
Argentina	349	92	54	38	257	131	126
Arménie	2 258	1 364	729	635	894	447	447
...	...	...	...	...	...	...	...
Polsko	17 823	11 307	4 103	7 204	6 516	3 917	2 599
Portugalsko	972	248	196	52	724	492	232
Rakousko	2 321	1 107	809	298	1 214	924	290
Rovníková Guinea	1	-	-	-	1	-	1
Rumunsko	20 010	6 587	3 880	2 707	13 423	9 255	4 168
Rusko	42 985	23 863	10 288	13 575	19 122	8 554	10 568
Rwanda	41	9	3	6	32	12	20
Řecko	1 936	808	579	229	1 128	777	351
Salvador	48	14	11	3	34	21	13
Samoa	1	-	-	-	1	-	1
Saúdská Arábie	94	32	30	2	62	45	17
Senegal	91	51	47	4	40	26	14
Severní Makedonie	2 777	1 472	1 049	423	1 305	896	409
Seychely	21	3	2	1	18	7	11
Sierra Leone	21	15	12	3	6	6	-
Singapur	76	16	4	12	60	25	35
Slovensko	117 492	63 445	30 306	33 139	54 047	29 978	24 069
Slovinsko	563	229	143	86	334	204	130
...	...	...	...	...	...	...	...
Turkmenistán	72	32	6	26	40	21	19
Uganda	75	26	10	16	49	22	27
Ukrajina	527 268	94 868	48 505	46 363	432 400	194 914	237 486
Uruguay	32	20	8	12	12	7	5
Uzbekistán	3 302	1 335	838	497	1 967	1 510	457
Vanuatu	3	1	1	-	2	-	2
Velké Británie a Severní Irsko	7 965	3 325	2 752	573	4 640	3 243	1 397
...	...	...	...	...	...	...	...
Venezuela	278	131	65	66	147	70	77
Vietnam	66 751	55 271	30 190	25 081	11 480	5 326	6 154
Zambie	112	22	17	5	90	59	31
...	...	...	...	...	...	...	...

aktualizované informace:

[Předběžné údaje zveřejňované Ředitelstvím služby cizinecké policie | ČSÚ \(czso.cz\)](#)

Obecné info statistické zpětně za předchozí rok:

[Cizinci: Počet cizinců | ČSÚ \(czso.cz\)](#)

Zajímavosti sčítání 2021

- 4,7 % obyvatel jsou cizinci – se státním občanstvím Ukrajiny (1,4 %), Slovenska (0,9 %) a Vietnamu (0,5 %)
- obyvatelé s cizím státním občanstvím ze zemí EU tvořili 1,5 % populace a mimo zemí EU 3,2 % populace
- [Státní občanství | Sčítání 2021 \(czso.cz\)](#)

dobrovolná otázka na **národnost** -- zodpovědělo 68,4 % obyvatel:

- k české národnosti se přihlásilo 83,8 % z těch, kteří otázku na národnost vyplnili (konkrétně 6 033 621 osob)
- k moravské národnosti pak 5,0 % (359 621 osob)
- k národnosti slezské (0,2 %)
- národnost slovenská (1,3 %)
- ukrajinská (1,1 %)
- vietnamská (0,4 %)

oproti Sčítání 2011 vzrostl počet obyvatel hlásících se ke dvěma národnostem – nejčastější kombinace:

- česká – moravská (179 721 osob),
- česká – slovenská (59 336 osob),
- česká – evropská (18 057 osob),
- česká – romská (15 841 osob)
- česká – německá (13 637 osob).

dobrovolná otázka – **náboženská víra**, vyplnilo 69,9 % obyvatel.

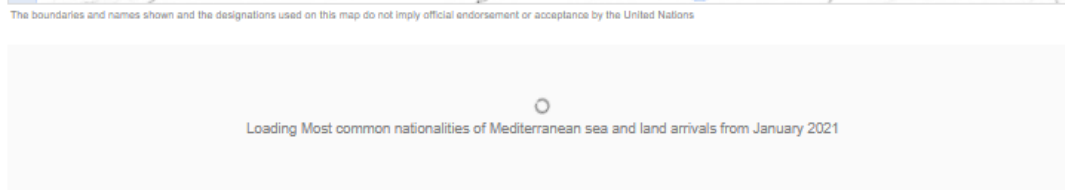
- 18,7 % deklarovalo, že jsou věřící a hlásí se k církvi nebo náboženské společnosti
- nejvíce zastoupena Církev římskokatolická - desetina všech odpovědí (741,0 tis. osob)
- „bez náboženské víry“ více než dvě třetiny (68,3 %) odpovědí

Uprchlická krize Sýrie (r. 2015)

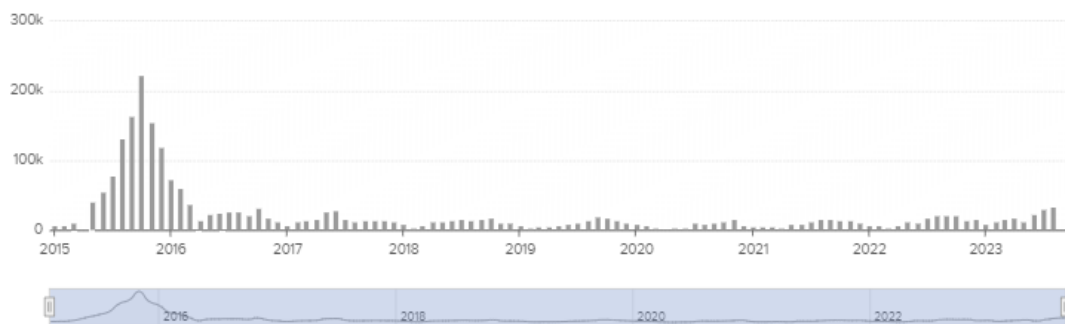
Aktuální počty UNHCR

<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

České stránky <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

Sea and land arrivals monthly

Sea arrivals monthly

Total arrivals in 2023

154,479

Last updated 27 Aug 2023

Sea arrivals in 2023

150,196

Last updated 27 Aug 2023

Land arrivals in 2023

4,283

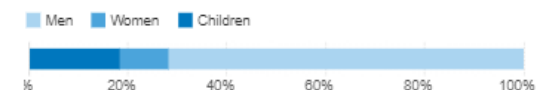
Last updated 27 Aug 2023

Dead and missing in 2023 (estimate)

2,307

Last updated 27 Aug 2023

Demography of Mediterranean sea arrivals from January 2022

Previous years	Arrivals *	Dead and missing
2022	159,410	2,439
2021	123,318	3,231
2020	95,774	1,881
2019	123,663	1,510
2018	141,472	2,277
2017	185,139	3,139
2016	373,652	5,096
2015	1,032,408	3,771

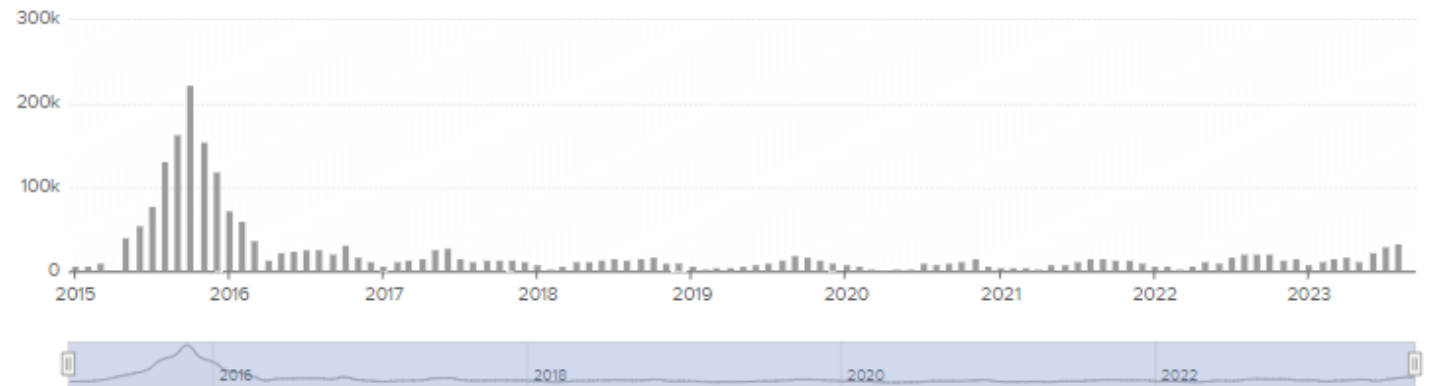
* Include sea arrivals to Italy, Cyprus, and Malta, and both sea and land arrivals to Greece and Spain (including the Canary Islands). Data are as of 31 December 2021 for all countries

Uprchlická krize Sýrie (r. 2015)

Aktuální počty UNHCR

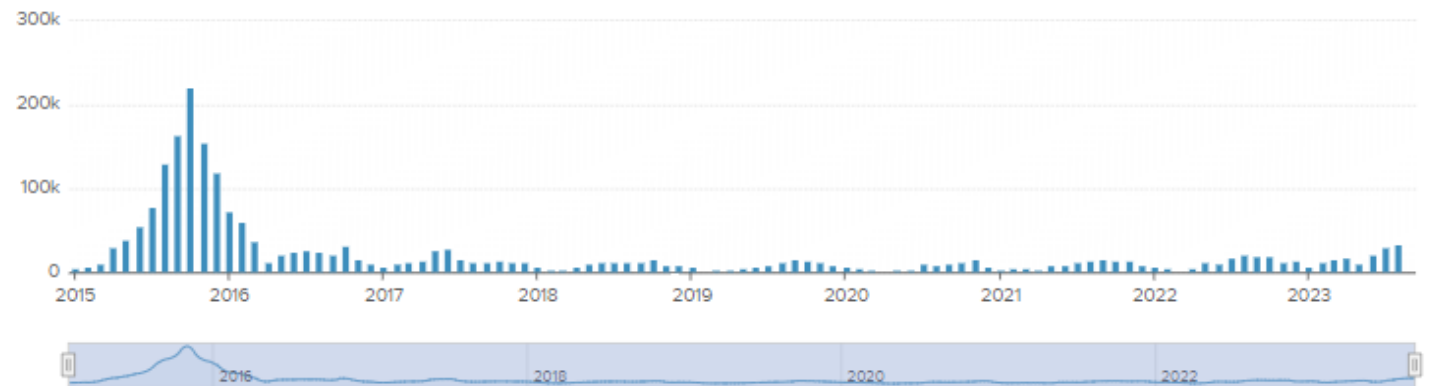
<https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>

České stránky <https://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

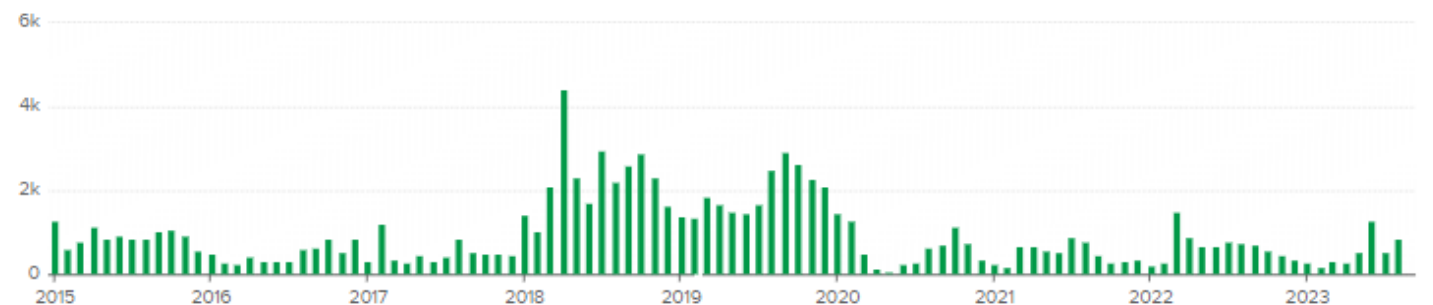
Sea arrivals monthly

[.CSV](#) [JSON](#)

Land arrivals monthly

[.CSV](#) [JSON](#)

ZRYCHLENÉ UKONČOVÁNÍ POBYTŮ OPAKOVANĚ TRESTANÝCH CIZINCŮ

Nově bude možné rychleji ukončit pobyt cizincům, kteří na území České republiky páchají závažnou či opakovanou úmyslnou trestnou činnost.

Proč se toto opatření zavádí?

Cizinci, kteří se u nás dopustili závažné trestné činnosti nebo byli opakovaně odsouzeni za úmyslný trestný čin, představují bezpečnostní riziko. Novelou zákona dojde k ukončení pobytu za méně než 6 měsíců. Dosud tento proces trval i déle než dva roky.

Koho se bude zrychlené ukončení pobytu týkat?

Dotkne se cizinců, kteří byli na území České republiky odsouzeni za závažnou trestnou činnost nebo nejméně třikrát za spáchání úmyslného trestného činu.

Jak bude celý proces probíhat v praxi?

Ukončení pobytu se již nebude přezkoumávat v odvolacím správním řízení, ale cizinec bude moci napadnout rozhodnutí Ministerstva vnitra rovnou u správního soudu. Jednotlivé soudy budou muset rozhodnout do 90 dnů, zatímco dnes nemají na rozhodnutí stanovenou žádnou lhůtu.

POVINNÉ ADAPTAČNĚ-INTEGRAČNÍ KURZY PRO CIZINCE

Cílem kurzu je seznámit nově příchozí cizince s informacemi souvisejícími s jejich pobytem na území České republiky.

Komu je kurz určen?

Kurz je určen nově příchozím cizincům ze zemí mimo Evropskou unii, kteří přijeli do České republiky pracovat nebo za rodinou a plánují zde pobývat déle než 1 rok. Občanů států Evropské unie se netýkají.

Jak bude kurz probíhat?

Kurz bude trvat 8 hodin, během kterých se cizinci seznámí s právy a povinnostmi souvisejícími s jejich pobytem na území České republiky, se základními hodnotami České republiky, místními poměry a převládajícími kulturními zvyklostmi. Cizinec bude povinen kurz absolvovat do 1 roku od svého příjezdu. Se zavedením povinné účasti na kurzu se počítá od roku 2021, avšak pilotně již tento kurz úspěšně probíhá od roku 2012.

Kdo bude realizaci kurzů zajišťovat?

Kurzy budou organizovány regionálními Centry na podporu integrace cizinců.

Mezinárodní ochrana

- Problematiku vymezuje zákon o azylu č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- udělena formou azylu či doplňkové ochrany

Azyl

- ochranný pobyt, který stát poskytuje státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti v souvislosti s jejím pronásledováním zpravidla z důvodů politických (specifikace dle platné legislativy ČR).

Azylant

- cizinec, kterému byl udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.“

(Zdroj: MV ČR, Terminologický slovník)

Zahájení správního řízení

- je vázáno na prohlášení cizince, ze kterého je zřejmý úmysl požádat o udělení mezinárodní ochrany (tzn. projevení vůle, že v ČR hledá ochranu před pronásledováním, vážnou újmou)
- Takové prohlášení lze učinit pouze na území ČR **písemně** nebo **ústně do protokolu**.

Prohlášení je možno učinit:

- na hraničním přechodu,
- v přijímacím středisku,
- na odboru cizinecké a pohraniční policie za podmínky, že se cizinec dostavil dobrovolně,
- v zařízení pro zajištění cizinců, je-li tam cizinec umístěn (s výjimkou cizince zajištěného za účelem jeho předání nebo průvozu podle mezinárodní smlouvy sjednané s jinými členskými státy Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie).
- Výjimkou jsou případy, kdy se cizinec nachází ve zdravotnickém zařízení, či vykonává vazbu, trest odnětí svobody, ochranné léčení nebo je jinak omezena jeho svoboda pohybu. V těchto případech lze podat žádost o mezinárodní ochranu písemně přímo vůči ministerstvu.

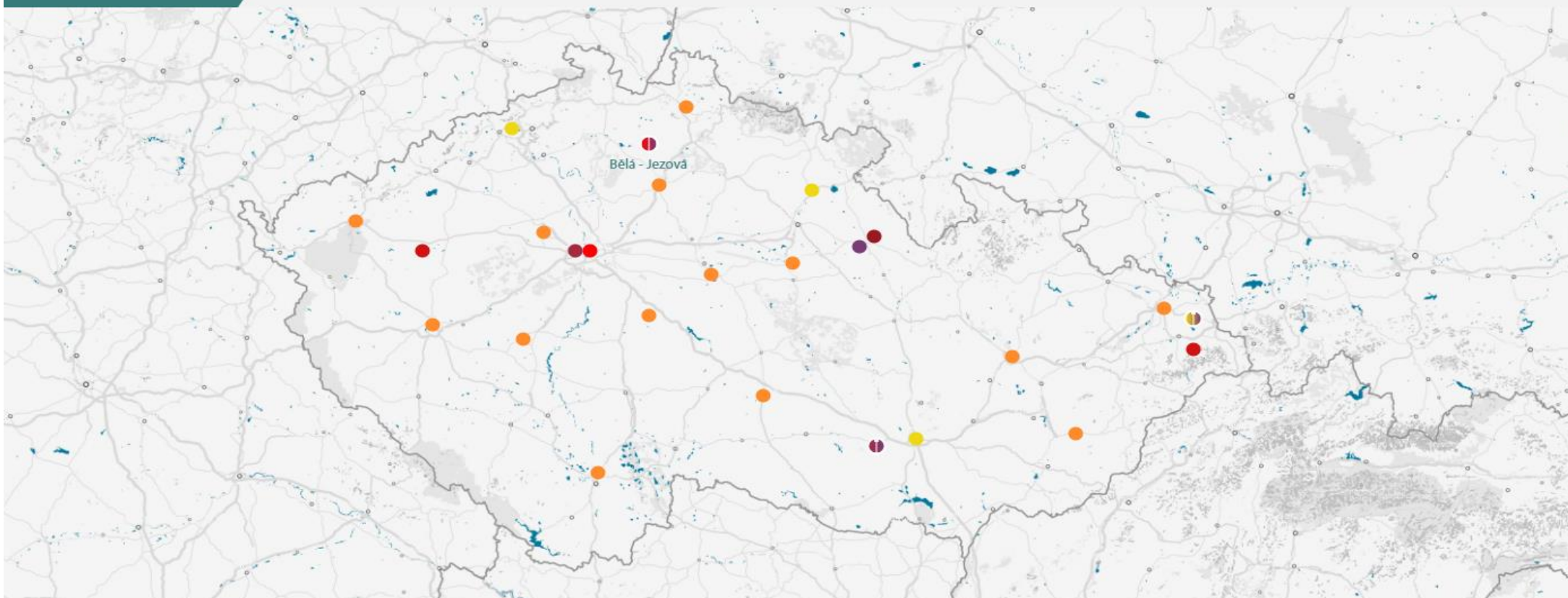
Cizinec má povinnost dostavit se **do 24 hodin od prohlášení do přijímacího střediska**, kde podá žádost o mezinárodní ochranu. Výjimkou jsou pouze situace, kdy se z objektivních důvodů dostavit nemůže (hospitalizace, vězení) – pracovník MV ČR sepíše žádost o mezinárodní ochranu

Správa uprchlických zařízení

Česká republika zabezpečuje prostřednictvím SUZ MV ubytování a další služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany, jejím držitelům, zajištěným cizincům a cizincům ze třetích zemí. Úkolem SUZ MV je nabídnout těmto osobám odpovídající a důstojné podmínky.

Naše zařízení

Pro více informací klikněte na bod na mapě

- Přijímací střediska - PŘS
- Pobytová střediska - PoS
- Integrovaná azylová střediska - IAS
- Zařízení pro zajištění cizinců - ZZC
- Centra na podporu integrace cizinců - CPIC
- Koordinační centrum pro cizince
- Ředitelství SUZ

Správa uprchlických zařízení

- Zabezpečuje provoz jednotlivých azylových zařízení a zařízení pro zajištění cizinců, která byla zřízena v roce 1996.

Zařízení SUZ – azylová zařízení

- **Přijímací střediska**
- **Pobytová střediska**
- **Integrační azylová střediska**

- **Zařízení pro zajištění cizinců**

Přijímací střediska – PŘS

Přijímací středisko slouží k ubytování nově příchozích žadatelů o mezinárodní ochranu, a to až do doby ukončení základních vstupních procedur:

- identifikace totožnosti,
- zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany
- vstupní pohovor a sociální šetření,
- předepsaná vstupní zdravotní prohlídka.

PŘS není možné volně opustit.

Je zde poskytováno ubytování, strava, základní hygienické potřeby a lékařská péče a žadatelé mají k dispozici sociální a psychologické služby a mohou se účastnit volnočasových aktivit, navštěvovat výtvarné dílny apod.

Umístění PŘS:

tranzitní prostor mezinárodního letiště Praha-Ruzyně
> detail zařízení
Zastávka (Jihomoravský kraj)
> detail zařízení

[Ukázat na mapě](#)

Pobytová střediska – PoS

Pobytové středisko slouží k ubytování žadatelů, kteří prošli předepsanými vstupními procedurami v PŘS, a to po dobu řízení ve věci jejich žádostí o mezinárodní ochranu. Žadatelé mohou svobodně střediska opouštět nebo využít možnosti pobytu v soukromí. Poskytované služby jsou obdobné jako v PŘS. Důraz je kladen na sociální práci doplněnou o volnočasové aktivity.

Jsou zde k dispozici dětská centra, výtvarné dílny, knihovny, čajovny, hřiště, sportovní vybavení a klienti se mohou účastnit různých kulturních akcí a výletů. Zvláštní pozornost je věnována ohroženým skupinám, mezi které patří nezletilí žadatelé bez doprovodu, samotné ženy s dětmi, senioři, fyzicky, psychicky či sociálně handicapované osoby a oběti fyzického nebo psychického násilí.

Umístění PoS:

Kostelec nad Orlicí (Královéhradecký kraj)
> detail zařízení
Haviřov (Moravskoslezský kraj)
> detail zařízení
Zastávka (Jihomoravský kraj)
> detail zařízení

[Ukázat na mapě](#)

Integrační azylová střediska – IAS

Integrační azylové středisko slouží osobám, kterým byla přiznána mezinárodní ochrana a které vstoupily do Státního integračního programu a požádaly o dočasné ubytování v IAS.

Doba strávená v IAS (max. 18 měsíců) slouží především k osvojení českého jazyka a získání samostatného bydlení a zaměstnání. Ubytování v IAS je zpoplatněno. Práva a povinnosti osob s přiznanou mezinárodní ochranou jsou na trhu práce, v sociální a zdravotní oblasti stejná, jako práva a povinnosti občanů ČR. Pracovníci středisek spolu s pracovníky z neziskových organizací klientům IAS v případě jejich zájmu mohou poskytnout potřebné poradenství a asistenci.

Umístění IAS:

Jaroměř (Královéhradecký kraj)
> detail zařízení
Předlice (Ústecký kraj)
> detail zařízení
Brno (Jihomoravský kraj)
> detail zařízení
Haviřov (Moravskoslezský kraj)
> detail zařízení

[Ukázat na mapě](#)

Zařízení pro zajištění cizinců – ZZC

Zařízení pro zajištění cizinců (v zahraničí i u nás někdy nazývaná „detence“ nebo „záchyt“) slouží primárně k zajištění cizinců, kterým bylo vydáno pracovníky cizinecké policie rozhodnutí o správním vyhoštění a o zajištění. Klientelu tvoří osoby, které se pobytem na území ČR dostaly do rozporu se zákony ČR. Akcent je kladen zejména na kroky spojené se ztotožněním klienta (ten je často bez platných dokladů). Zajištěny mohou být jen osoby ve věku nad 15 let. Vnější ostrahu zajišťuje Policie ČR, vnitřní smluvní bezpečnostní agentura. Těžištěm práce SUZ je v tomto ohledu poskytnutí ubytování a stravy, o celou další plejádu služeb se stará zdravotnický personál i sociální pracovníci. Klienti mají s výjimkou nočního klidu relativně volný pohyb, mohou využívat sportoviště, kulturní místnost.

Umístění ZZC:

Bělá pod Bezdězem (Středočeský kraj)
> detail zařízení
Vyšní Lhoty (Moravskoslezský kraj)
> detail zařízení
Balková (Plzeňský kraj)
> detail zařízení

[Ukázat na mapě](#)

Poskytování zdravotní péče

- „Žadatelům o mezinárodní ochranu je zdravotní péče poskytována v rozsahu veřejného zdravotního pojištění. Pojištění jsou u Všeobecné zdravotní pojišťovny a plátcem pojistného je stát.“
- „Azylantí“ jsou pojištěni v rozsahu veřejného zdravotního pojištění a mají možnost výběru zdravotní pojišťovny za stejných podmínek jako občané České republiky.
- Cizincům umístěným v ZZC je poskytována nezbytná a neodkladná zdravotní péče, náklady za zdravotní péči hradí SUZ z vlastního rozpočtu.“

4 možnosti, jak být zdravotně pojištěn v ČR

- 1. Veřejné zdravotní pojištění u české zdravotní pojišťovny** (zaměstnanci, osoby s trvalým pobytem v ČR, azylanté apod.). Zdravotnické zařízení vykazuje péči dané zdravotní pojišťovně, a ta ji uhradí.
- 2. Veřejné zdravotní pojištění od jiné zdravotní pojišťovny v EU** (osoby s trvalým pobytem v jiném státě EU dočasně žijící v ČR, resp. cestující přes ČR). Zdravotnické zařízení prostřednictvím Centra mezistátních úhrad vykáže péči zahraniční zdravotní pojišťovně, a ta ji uhradí.
- 3. Mezistátní smlouvy o zdravotním pojištění** pro občany třetích zemí. Zdravotnické zařízení vykáže péči Ministerstvu zdravotnictví, které jej uhradí.
- 4. Komerční zdravotní pojištění nebo cestovní pojištění.** Cizinci ze zemí mimo EU, projíždějící nebo při dočasném pobytu v ČR by měli mít komerční cestovní pojištění. Cizinci žijící v ČR bez trvalého pobytu musí mít komerční zdravotní pojištění. Zdravotnické zařízení vykáže péči příslušné komerční pojišťovně, a ta ji uhradí.

<https://www.mesec.cz/clanky/zdravotni-pojisteni-cizincu-kdo-komerčni-a-kdo-ziska-verejne/>

zdravotní pojištění cizinců <https://www.vzp.cz/pojistenci/informace-a-zivotni-situace/zdravotni-pojisteni-cizincu>

European Health Insurance Card – EHIC

Evropský průkaz zdravotního pojištění

- vydáván v jazyce příslušného státu
- všechny země EU používají na lícové straně průkazu EHIC stejný vzhled a uvádějí stejné údaje (▲ v poli č. 3 je vždy příjmení pojištěnce, v poli č. 7 kód zdravotní pojišťovny)
- standardně doba platnosti 10 let (mohou být okolnosti, kdy je platnost omezena)

- Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko
- Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

2019 nové u VZP

Dosavadní průkaz pojištěnce

Zelená karta

- pro občany zemí mimo Evropskou unii, kteří pracují v ČR
- průkaz platí jen na území ČR a vydává se vždy na jeden rok

Dosavadní průkaz pojištěnce

Žlutá karta

- pro osoby (většinou cizinci z jiné země EU), které jsou u VZP registrováni jako u „výpomocné pojišťovny“
- platnost 1 rok
- na průkazu vyznačena varianta péče:
 - plná péče
 - nezbytná péče
 - nutná a neodkladná péče

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY

Rozsah péče
PLNÁ PÉČE

Průkaz pojištěnce platný jen na území ČR - druh pojištění 4.
Poskytnutou zdravotní péči účtuje zdravotnické zařízení podle metodiky samostatnými dávkami a fakturami.

3 Příjmení	NOVÁK	
4 Jméno	JAN	
5 Datum narození	6 Číslo pojištěnce	
01/12/1950	5012019999	
	7 Kód ZP	
	11191 - VZP	
8 Číslo průkazu	9 Platnost do	
80203111910000000001	30/09/2020	

POJIŠŤOVNA NA CELÝ ŽIVOT

VZP

Tento průkaz je nepřenositelný.
This card is not transferable.

Při nálezů prosím vraťte:
If found please return to:
VZP ČR, Orlická 4/2020
130 00 Praha 3, Česká republika

Ověření průkazu / Card verification:
www.vzp.cz/ehic, tel.: (+420) 952 222 222

Informace / Informations:
www.vzp.cz, tel.: (+420) 952 222 222

This health insurance card has to be submitted to the attending physician.
Diese Versicherungskarte ist dem behandelnden Arzt vorzulegen.

Dosavadní průkaz pojištěnce

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY

Rozsah péče
PLNÁ PÉČE

Průkaz pojištěnce platný jen na území ČR - druh pojištění 4.
Poskytnutou zdravotní péči účtuje zdravotnické zařízení podle metodiky samostatnými dávkami a fakturami.

3 Příjmení	NOVÁK	
4 Jméno	JAN	
5 Datum narození	6 Číslo pojištěnce	
01/12/1950	5012019999	
	7 Kód ZP	
	11191 - VZP	
8 Číslo průkazu	9 Platnost do	
80203111910000000001	30/06/2014	

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY

POJIŠŤOVNA PRO CELÝ ŽIVOT

Tento průkaz je nepřenositelný.
This card is not transferable.

V případě nálezů jej laskavě zašlete na adresu:
If found, kindly return the card to:
VZP ČR, Orlická 4/2020
130 00 Praha 3, Česká republika

Ověření průkazu / Card Verification:
www.vzp.cz/EHIC, tel.: (+420) 952 222 221

Informace / Information:
www.vzp.cz, tel.: (+420) 952 222 222

This health insurance card has to be submitted to the attending physician.
Diese Versicherungskarte ist dem behandelnden Arzt vorzulegen.

Zdroje k doplnění

- Varianty průkazu <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=653&langId=cs>
- Ověření platnosti průkazu <https://www.vzp.cz/ehic>
- Evropský průkaz zdravotního pojištění <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=559&langId=cs>
- Evropská komise prověřuje dlouhodobé pojišťování cizinců v Česku. Nemají možnost volby 22.8.2022
https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pojistovna-vzp-zdravotni-pojisteni-cizincu_2208221100_mst
- Kancelář zdravotního pojištění <https://kancelarzp.cz/administrativni-postupy-zahranicni-pojistenec/>
- Administrativní postup nezbytné péče u cizince <https://kancelarzp.cz/administrativni-postupy-zahranicni-pojistenec/nezbytna-pece-pojistenec-ze-statu-eu-ehp-britanie-ci-svycarska-2/>
- Doklad o cestovním zdravotním pojištění při pobytu delším než 90 dnů
<https://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=21670618&doctype=ART>

Domů / Administrativní postupy – zahraniční pojištěnec

Zahranichní pojistěnec - nárok, postup a úhrada

**Ověření pojištění
a výpomocná
registrace
zahraničních
pojištěnců**

Nezbytná péče

definice, vykazání,
úhrada

Plánovaná péče

definice, vykazání,
úhrada

Plný rozsah péče

definice, vykazání,
úhrada

**Léčení pacienta ze
třetího státu**

definice, vykazání,
úhrada

Definice nezbytné péče

Definice	Skupina krytých osob	Blížeší vymezení
1) Lékařsky nezbytná zdravotní péče s přihlédnutím k povaze nemoci a předpokládané době pobytu na území jiného státu	Všechny osoby, pobývající v jiném státě přechodně	Zdravotní péče poskytovaná v zemi pobytu, kterou z lékařského hlediska vyžaduje zdravotní stav osoby, např. včetně operačního zákroku, pooperačních prohlídek a péče, prohlídek v těhotenství, porodu a poporodní péče o matku i novorozence, očkování dle očkovacího průkazu a v případě akutního nebezpečí /tetanus, vzteklna, pravidelné péče a prohlídek v případě chronického onemocnění, kontrol během léčení atd. Nejde o takovou zdravotní péči, za kterou by osoba do jiné země přímo vycestovala, nebo o péči, kterou by zdravotní stav osoby nevyžadoval (např. kosmetická operace, odložitelné preventivní prohlídky). Péče musí být poskytnuta v takovém rozsahu, aby pacient nemusel odcestovat do země pojištění dříve, než zamýšlel. V případě chronických onemocnění, vyžadujících pravidelnou péči (dialýza, kyslíková terapie) je třeba, aby pacient před vycestováním domluvil její poskytnutí se zahraničním zdravotnickým zařízením. konkrétním rozsahu a způsobu poskytnutí rozhoduje místní ošetřující lékař

Doporučený postup pro poskytovatele zdravotních služeb při ošetření zahraničních pojištěnců

Nezbytná péče

Postup poskytovatele zdravotních služeb při poskytování služeb a jejich vyúčtování:

- závislosti na dokladu, kt. se pojištěnec prokáže (od toho se liší rozsah poskytovaných služeb a administrativní postup)

Jaký doklad	Jakou péči	Jaká další administrativa	Jak vyúčtovat
EHIC	Nezbytná péče	Výpomocná registrace – provádí zdravotnické zařízení primárně elektronicky pomocí eKZP	Pod kódem 4, zvláštní faktura a dávka, na základě již přiděleného výpomocného čísla pojištěnce
REPL	Nezbytná péče	Výpomocná registrace – provádí zdravotnické zařízení primárně elektronicky pomocí eKZP	
Žlutý průkaz – nezbytná péče	Nezbytná péče	žádná*	
Potvrzení o registraci – nezbytná péče	Nezbytná péče	žádná*	
XY/CZ 111	Neodkladná péče	Výpomocná registrace u ZP – musí pacient	
Potvrzení o registraci – neodkladná péče	Neodkladná péče	žádná*	

* předložený doklad je výsledkem již provedené výpomocné registrace, již obsahuje výpomocné číslo pojištěnce nutné pro vyúčtování

Na Potvrzení o registraci i na žlutém Průkazu pojištěnce je vždy uvedeno, na jaký rozsah péče má pojištěnec nárok (nezbytná péče, plná péče, plánovaná péče) a která česká zdravotní pojišťovna ponese náklady na jeho ošetření. Poskytovatel poskytuje zdravotní péči v tom rozsahu, jaký je uveden.

Potvrzením o registraci nebo žlutým Průkazem pojištěnce se mohou prokazovat cizí pojištěnci s nárokem na **nezbytnou péči** (např. turisté, vyslaní pracovníci, studenti, uchazeči o zaměstnání), pobývající přechodně v ČR s předpokladem delší doby pobytu, kteří se pro usnadnění své situace předem registrovali u zvolené české zdravotní pojišťovny.

***Poznámka:** Papírovým Potvrzením o registraci se mohou prokazovat i pojištěnci ze smluvních států (Albánie, Černá Hora, Makedonie, Srbsko, Tunisko, Turecko). V takovém případě by byl na Potvrzení uveden rozsah nároku na nutnou a neodkladnou zdravotní péči.*

Za zdravotní péči poskytnutou osobě, která se prokázala žlutým Průkazem pojištěnce nebo Potvrzením o registraci, účtuje poskytovatel české pojišťovně, která Průkaz nebo Potvrzení o registraci vydala, podle Metodiky pro pořizování a předávání dokladů samostatnou fakturou se samostatnými dávkami, pod kódem 4.

Doporučený postup pro poskytovatele zdravotních služeb při ošetření zahraničních pojištěnců

Cizí pojištěnec předložil Potvrzení o registraci nebo žlutý Průkaz pojištěnce

Na Potvrzení o registraci i na žlutém Průkazu pojištěnce je vždy uvedeno, na jaký rozsah péče má pojištěnec nárok (nezbytná péče, plná péče, plánovaná péče) a která česká zdravotní pojišťovna ponese náklady na jeho ošetření. Poskytovatel poskytuje zdravotní péči v tom rozsahu, jaký je uveden.

Potvrzením o registraci nebo žlutým Průkazem pojištěnce se mohou prokazovat cizí pojištěnci s nárokem na **nezbytnou péči** (např. turisté, vyslaní pracovníci, studenti, uchazeči o zaměstnání), pobývající přechodně v ČR s předpokladem delší doby pobytu, kteří se pro usnadnění své situace předem registrovali u zvolené české zdravotní pojišťovny.

***Poznámka:** Papírovým Potvrzením o registraci se mohou prokazovat i pojištěnci ze smluvních států (Albánie, Černá Hora, Makedonie, Srbsko, Tunisko, Turecko). V takovém případě by byl na Potvrzení uveden rozsah nároku na nutnou a neodkladnou zdravotní péči.*

Za zdravotní péči poskytnutou osobě, která se prokázala žlutým Průkazem pojištěnce nebo Potvrzením o registraci, účtuje poskytovatel české pojišťovně, která Průkaz nebo Potvrzení o registraci vydala, podle Metodiky pro pořizování a předávání dokladů samostatnou fakturou se samostatnými dávkami, pod kódem 4.

Doporučený postup pro poskytovatele zdravotních služeb při ošetření zahraničních pojištěnců

Cizí pojištěnec předložil Evropský průkaz zdravotního pojištění, nebo Potvrzení dočasně nahrazující EHIC

V těchto případech má cizí pojištěnec nárok na poskytnutí a úhradu nezbytné péče s přihlédnutím k povaze dávek (nemoci) a předpokládané délce pobytu. Pokud cizí pojištěnec předloží některý z těchto dokladů, bude zdravotnickým zařízením ošetřen na účet české smluvní zdravotní pojišťovny. Předložený doklad musí být platný po celou dobu ošetření.

Před samotným vyúčtováním poskytnuté péče zdravotní pojišťovně je třeba pacienta výpomocně zaregistrovat u některé ze smluvních zdravotních pojišťoven. Je-li to vzhledem ke zdravotnímu stavu pacienta možné, požádá zdravotnické zařízení cizího pojištěnce o volbu české smluvní zdravotní pojišťovny. Pokud to vzhledem ke zdravotnímu stavu pacienta možné není, zvolí českou smluvní zdravotní pojišťovnu zdravotnické zařízení. Výpomocná registrace může proběhnout dvěma způsoby:

Doporučený postup pro poskytovatele zdravotních služeb při ošetření zahraničních pojištěnců

Cizí pojištěnec nepředložil žádný relevantní nárokový doklad

- zahraniční národní průkaz pojištěnce, nebo identifikační doklad (občanský průkaz, pas) nezakládá nárok na výpomocné hrazení nákladů českou zdravotní pojišťovnou; rozlišit ambulantní ošetření a hospitalizaci.

Jakou péči vyžaduje?	Odkud je?	Typ péče	Jak vyúčtovat?
Neplánovaná péče	pojištěnec členského státu	ambulantní péče	platba přímo od pacienta
		nemocniční péče	vyžádání náhradního dokladu
	osoba z bilaterálního státu	ambulantní péče	platba přímo od pacienta
		nemocniční péče	vyžádání náhradního dokladu
	osoba ze třetího státu	nerozhoduje	platba přímo od pacienta
	Plánovaná péče	nerozhoduje	nerozhoduje

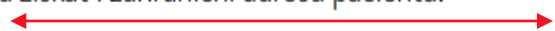
Doporučený postup pro poskytovatele zdravotních služeb při ošetření zahraničních pojištěnců

Cizí pojištěnec nepředložil žádný relevantní nárokový doklad

– ZZ se pokusí získat náhradní nárokový doklad:

- ✓ Prostřednictvím aplikace e-kzp.cz, která ze zahraničí vyžádá nárokový doklad a po jeho obdržení provede výpomocnou registraci pacienta u zvolené české zdravotní pojišťovny. Výsledkem výpomocné registrace je Potvrzení o registraci a přidělení českého čísla pojištěnce, na základě kterého může být péče vyúčtována podle Metodiky pro pořizování a předávání dokladů samostatnou fakturou se samostatnými dávkami, pod kódem pojištění 4.
- ✓ Prostřednictvím zvolené české smluvní zdravotní pojišťovny, kterou si zvolí cizí pojištěnec, nebo pokud to vzhledem ke zdravotnímu stavu pacienta není možné, zvolí českou smluvní zdravotní pojišťovnu zdravotnické zařízení.
- ✓ Nemocnice si může příslušný doklad ze zahraničí obstarat také sama, a to buď přímo od zahraničních institucí, nebo prostřednictvím osob doprovázejících pacienta.

Pro všechny uvedené cesty obstarání náhradního dokladu ze zahraničí je třeba znát osobní údaje pacienta a název instituce, u které je pojištěn. Pokud není instituce známa, je třeba získat i zahraniční adresu pacienta.

S výjimkou postupu prostřednictvím aplikace e-KZP je třeba získaný doklad předložit zdravotní pojišťovně zvolené pacientem a požádat ji o jeho výpomocnou registraci.

Portál e-KZP

– <https://kancelarzp.cz/administrativni-postupy-zahranicni-pojistenec/portal-e-kzp-overeni-pojisteni-a-registrace-pojistence-eu/>

– Přihlášení

Přihlášení

Email: *

Heslo: *

V čem Vám e-KZP pomůže?

1. Zaregistrovat zahraničního pacienta s evropským průkazem
2. Zajistit náhradní doklad pro zahraničního pacienta bez dokladu

Zdroj: <https://www.e-kzp.cz/Account/Login?ReturnUrl=%2F>

Pro pojištěnce ▾

Pro poskytovatele ▾

Portál ukazatelů kvality

Vstup do registru VILP KZP

Portál e-KZP

Léčení pacienta ze třetího státu

Při ošetření pacienta, který není občanem ani pojištěncem žádného z členských států EU, EHP, Velké Británie, Švýcarska či smluvních států (Albánie, Srbsko, Černá Hora, Makedonie, Turecko, Tunisko) je poskytovatel oprávněn požadovat od pacienta přímou úhradu za poskytnuté služby.

Pokud pacient poskytovateli dokladuje komerční pojištění, kryjící nárok na úhradu nákladů péče poskytnuté v ČR, může též poskytovatel úhradu řešit s pojistitelem. To platí zejména v případě, že jde o pacienta s komerčním pojištěním, sjednaným na území ČR (zdravotnické zařízení může být s tímto komerčním pojistitelem dokonce ve smluvním vztahu, v takovém případě se řídí úhrada touto smlouvou).

Z hlediska výše úhrady požadované přímo po pacientovi je nutné rozlišovat, zda jde o neodkladné ošetření, nebo péči poskytovanou nad tento rámec. V případě neodkladného ošetření může být v souladu s cenovým výměrem MZ ČR poskytovatelem účtována pouze aktuální maximálně stanovená hodnota bodu. Jde o stejnou hodnotu bodu, jakou může účtovat nesmluvní zdravotnické zařízení pojišťovně za neodkladnou péči poskytnutou českému pojištěnci. V případě léčení nad rámec neodkladné péče je cena péče cenou smluvní.

Příjem P/K (cizinec) k hospitalizaci – doporučení

- doklad o zdravotním pojištění (průkaz zdravotního pojištění nebo Potvrzení dočasně nahrazující EHIC), kontrolovat platnost průkazu, u pořízených kopií EHIC napsat o jakou barvu se jedná (modrá, zelená, žlutá)
- doklad k identifikaci (např. cestovní pas, občanský průkaz, řidičský průkaz)
- všechny doklady okopírovat (EHIC z obou stran) a založit do dokumentace
- cizinec s trvalým nebo dlouhodobým pobytem na území ČR nebo při udělení víza má tzv. **evidenční číslo pojištěnce** místo svého rodného čísla (číslo přiděluje Centrální registr pojištěnců veřejného zdravotního pojištění)
- pokud cizinec nemá přiděleno evidenční číslo, nebo ho z nějakého důvodu nemá k dispozici, tak se do NIS zadá datum, měsíc a rok narození + výpomocné číslo 999 (nápomocné pro zavedení cizince do NISu)
- pokud cizinec není pojištěn – povinnost ZZ poskytnout nezbytnou péči v rozsahu s ohledem na zdravotní stav; cizinci se následně vystaví faktura na základě, které musí vynaložené náklady zdravotnickému zařízení uhradit

Do dokumentace:

- doplnit kontakty na příbuzné P/K cizince
- způsob dorozumívání – jazyk, event. kontakt na tlumočnicka (zaznamenat jméno a tel. číslo)
- zjištěná specifika (náboženství, strava, zvyky, omezení a tabu)
- Pokud je pacient **SAMOPLÁTCE** – výrazně červenou fixou uvést na dokumentaci, žádanky k vyšetření apod.

Komunikace v transkulturním pojetí

- v cizím prostředí jsme vnímavější na řadu podnětu!!! – nonverbální K.
- ve stresu je komunikace obtížnější – mateřský jazyk

Bariéry v komunikaci

- jazykové rozdíly, možné předsudky a stereotypy na obou stranách
- nedostatečná osobní zkušenost ZP s cizí kulturou
- hodnotová orientace, vnímání zdraví a nemoci
- způsob vyjadřování se a prezentace potíží
- obtížné zhodnocení P/K bolesti, strachu, dyskomfortu, únavy ...
- nedostatečná schopnost ZP ovlivnit P/K v komunikaci (uklidnění...)

Čas – vyhnout se „záležitost vybavit co nejrychleji“

Komunikace v transkulturním pojetí

- v jakém jazyce P/K komunikuje
- představit se P/K a objasnit naši pozici
- domluvit se s P/K na způsobu oslovení – zápis do dokumentace + objasnění skladby jména, užívání titulu
 - Tvorba jména, užívání titulů?
 - Množství zdvořilostních frází na začátku komunikace? Rituály a konvence, které kom. doprovázejí?
 - S kým hovořit?
 - Smí se říkat pravda?
 - Jaký význam má v dané kultuře nonverbální komunikace?
- služby tlumočnicka, nebo člena rodiny, který bude překládat
- alternativní způsob K. – slovník, tužka a papír, demonstrace, gesta, piktogramy,
komunikační pas, překladač (translator přes internet, hlasový překladač např. Langie)
internet MZ ČR komunikační karty <https://www.mzcr.cz/komunikacni-karty-pro-pacienty-cizince-a-zdravotniky/>
aplikace REBO <http://rebo.rebomedic.cz/translation>

Doporučení pro K. s cizincem

- mluvit pomalu, srozumitelně, výstižně (jednoduché věty)
- přiměřený tón hlasu - nezvyšovat hlas
- vnímat nonverbální projevy P/K

- pokud není jasné, co chtěl cizinec říct, nechat prostor na vyjádření

- uplatňovat zásady th. komunikace (empatie, aktivní naslouchání, zájem, snaha pochopit P/K problém)

- upozornit cizince na shody a rozdíly v jeho a ve vašem stanovisku k problému, diskuse a vyjasnění problému, kompromis na obou stranách s ohledem na dodržování Th režimu

- nepoužívat – zdravotnický slang, odbornou terminologii

- poskytovat písemné informace - datum pro cizince 1. 12. 2020 a ne 1. prosince

- **zpětná vazba**

- častý kontakt s příslušníky jedné a téže skupiny - vhodné naučit se v jejich jazyce pozdrav + mít k dispozici základní fráze